

12.02.2014

Kj/11

§ 41

Vuoden 2015 talousarvioehdotuksen valmistelua koskeva lähetekeskustelu

HEL 2014-000707 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti

1. merkitä keskustelun tiedoksi ja
2. todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM_suhdannekatkaus_joulukuu_2013
- 2 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4_2013
- 3 Kuntaliiton_kuntataloustiedote_4_2013
- 4 Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta_29112013
- 5 Kuutoskaupunkien kuntien tehtäviä ja veloitteita arvioivan työryhmän raportti 14112013
- 6 Valtio velkaannuttaa kunnat_Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2012
- 7 Hyvä vai huono _ Halpa vai kallis_Suurten kaupunkien palvelukustannukset 2012
- 8 Kuntien kujanjuoksu_Suurten kaupunkien talousarviot 2014
- 9 Työllisyystilastoja Helsingistä ja Helsingin seudulta
- 10 Helsingin seudun suunnat 4_2013

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäne

1 käydä asiasta lähetekeskustelun,

2 merkitä keskustelun tiedoksi ja

3 todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Esittelijä

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin vakiintuneen suunnittelukäytännön mukaan kaupunginvaltuusto käy vuosittain seuraavan vuoden talousarviota koskevan lähetekeskustelun. Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että talousarvioehdotus vuodelle 2015 ja taloussuunnitelma vuosille 2015–2017 tulee kaupunginvaltuuston käsittelyyn marraskuussa 2014.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että talousarvion 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2015–2017 laatimisohejeet on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2014. Laatimisohejeisiin sisältyvän raamin lähtökohtana ovat aiempina vuosina olleet kulloisenkin valtuustokauden strategian taloustavoitteet, kuluvan vuoden hyväksytyt talousarvion sekä seuraavan vuoden taloussuunnitelman mukaiset menot ja tulot sekä toiminnalliset tavoitteet.

Tilinpäätösvaiheen vuoksi tiedot vuoden 2013 talouden toteumasta pohjautuvat pääosin joulukuussa julkaistun Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan 4/2013 seurantaraporttiin, joka on jaettu aikaisemmin.

Yleinen taloustilanne

Valtiovarainministeriön 19.12.2013 julkaiseman ennusteen mukaan Suomen taloustilanne näyttää synkältä. Viime vuosien aikana odotukset euroalueen talouskasvun viriämisestä ovat osoittautuneet optimistisiksi ja Suomessakin bruttokansantuote on pysynyt jokseenkin ennallaan kevään jälkeen eikä kasvu ole käynnistynyt odotetusti. Sen seurauksena vuonna 2013 talouden arvioidaan supistuneen -1,2 prosenttia ja vuonna 2014 arvioidaan päästävän vain maltilliseen 0,8 prosentin kasvuun.

Vuonna 2013 koko talous supistui toista vuotta peräkkäin. Talouden heikko kehitys on ollut laaja-alaista, sillä kysyntäeristä vain julkinen kulutus ja julkiset investoinnit ovat vaikuttaneet nostavasti taloudelliseen aktiviteettiin. Vuonna 2014 talouden kasvun ennakoidaan olevan pitkälti ulkomaankaupan varassa. Teollisuustuotannon arvioidaan kääntyvän kolmen negatiivisen vuoden jälkeen kasvuun vuonna 2014 ja tämän arvioidaan vetävän myös palveluiden tuotannon hienoiselle nousevalle uralle.

Edellä mainittuun ennusteeseen sisältyvät riskit ovat kuitenkin edelleen pääosin negatiivisia. Huolimatta viimeaikaisista varovaisen optimistisista uutisista koskien euroaluetta kasvun käynnistyminen on hyvin hauraalla pohjalla. Euromaiden väliset kasvuerot ja

kasvuedellytykset poikkeavat merkittävästi toisistaan ja euroalue kokonaisuudessaan on vielä herkkä shokeille. Suomessa hallituksen päättämät rakenteelliset toimet vaikuttavat Suomen talouskasvuun vasta pitkällä aikavälillä.

Julkisen talouden rahoitusasema on parissa vuodessa heikentynyt noin 3 mrd. euroa hallituksen sopeutustoimista huolimatta kokonaistuotannon alenemisen vuoksi. Talouskasvu tulee olemaan lähivuodet vaimeata, eikä kasvun yksinään uskota korjaavan julkisen talouden epätasapainoa. Julkiset menot suhteessa kokonaistuotantoon kohoavat korkeimmalle tasolle 15 vuoteen. Julkinen velka lisääntyy edelleen ja valtiontalous pysyy syvästi alijäämäisenä sopeutustoimista huolimatta. BKT:n arvon ennuste vuoden 2015 loppupuolelle on pudonnut huomattavasti vuosi sitten ennustetusta, mikä heikentää tuntuvasti julkisen talouden tunnuslukuja. Julkisen velansuhde kokonaistuotantoon nousee 60 prosenttiin vuonna 2014.

Helsingin talouden liikkumavara

Helsingin Energian kertyneistä pääomista on viime vuosina voitu siirtää kaupungin palvelujen rahoittamiseen vuosittain merkittävä summa rahaa. Ilman näitä siirtoja kaupungin talous ei olisi talouden kasvaessakaan ollut tasapainossa. Helsingin Energian kehitysohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2012. Kehitysohjelman investointien, energiamarkkinoiden kilpailutilanteen sekä tulevan yhtiöittämisvelvoitteen vuoksi kaupungin talouden liikkumavara kapenee tulevina vuosina merkittävästi.

Suomen julkisessa taloudessa on tehty kuluneella hallituskaudella merkittäviä kuntien tulopohjaa leikkaavia päätöksiä. Valtion päätösten mukanaan tuomat kuntien tulopohjaa heikentävät 1,1 mrd. euron valtionosuusleikkaukset toteutetaan portaittain kasvaen vuosina 2012–2015. Tästä leikkauksesta yli kymmenesosa kohdentuu leikkauksiksi Helsingin tulopohjaan ja heikentää siten merkittävästi Helsinginkin peruspalvelutuotannon rahoitusasemaa.

Kaupungin taloutta on lähdetty tasapainottamaan kaupunginvaltuuston vuosien 2013–2016 strategiaohjelmassa linjatulla tavalla. Keskeinen osa tätä on valtuuston asettama menojen kasvua hidastava tavoite, jossa emokaupungin käyttömenojen kasvu pidetään kustannustason nousun sekä asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Toinen valtuuston strategiaohjelman linjaus on rahoittaa nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla sekä vuotuisten investointien tason

rajaaminen 435 miljoonaan euroon. Molemmat tavoitteet linjattiin syksyllä koskemaan vuosia 2014–2017.

Vuonna 2013 menokasvun arvioidaan viimeisimmän ennusteen mukaan olevan 4,1 prosenttia ilman liikelaitoksia sekä nettobudjetoituja sisäisiä palveluntuottajia Staraa ja tilakeskusta. Menokasvu näyttää siis valtuustokauden ensimmäisenä vuonna selvästi ylittävän strategiaohjelman menokasvutavoitteen kriteerit sillä vuonna 2013 kustannustason nousun ja väestönkasvun yhteisvaikutus jää noin 3 prosenttiin ja tähän lisättävän 1 prosentin tuottavuustavoitteen mukaan menot saisivat nousta enintään 2 prosenttia.

Kustannustason nousun ennustetta on korjattu alaspäin myös kuluvalle vuodelle sekä lähivuosille. Strategiaohjelman taloustavoitteen toteutumiseksi on vuosien 2014–2017 toimintamenojen kasvua tarkasteltava uudelleen raamitarkastelun yhteydessä.

Vuoden 2015 raamia valmistellaan yhtä aikaa Helsingin Energian yhtiöittämisvalmistelujen kanssa. Kaupungin taloustilanne tulee muuttumaan oleellisesti Helsingin Energian liikutuloksen tulovirran kohdentuessa energiatuotannon investointeihin.

Energian liikutuloksen tulovirrat kaupungille vähenevät vuosien 2013–2014 arviolta noin 220 milj. euron vuosittaiselta tasolta jopa alle kolmannekseen. Tämä tarkoittaa sitä että, taloustavoitteisiin pääsemiseksi joudutaan vuonna 2015 kiristämään selvästi kaupungin taloudenpitoa. Arviot tulovirran vähenemisestä ovat niin merkittäviä, että edes toimintamenojen nollakasvu ei näyttäisi parantavan riittävästi kaupungin vuosikatetta, jotta strategiaohjelman mukainen 435 milj. euron investointiraami sekä joukkoliikenneinvestointien mukainen investointitaso voidaan rahoittaa ilman merkittävää lisävelkaantumista.

Raamitarkastelussa on huomioitava hallituksen rakennepoliittisen ohjelman vaikutusten viimeisimmät tiedot. Ohjelman linjausten mukaan kuntien taloutta tasapainotetaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä sekä verorahoitusta lisäämällä yhteensä kahdella miljardilla eurolla vuoteen 2017 mennessä. Tätä osaa koskevat selvitykset ovat meneillään ministeriöissä. Lisäksi julkisten palvelujen tuottavuutta kasvattamalla keskimäärin 0,5 prosenttia vuodessa on tarkoitus tasapainottaa julkista taloutta. Siten hallituksen rakennepoliittisista toimenpiteistä näyttäisi toistaiseksi olevan esitetty vain puolet tarvittavista toimenpiteistä kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginvaltuustossa nyt käytävä lähetekeskustelu on osa valmistelua. Tämän johdosta ei

12.02.2014

Kj/11

päätöksentekoa – lukuun ottamatta pöydällepanoa tai palautusta – tulisi kaupunginvaltuustossa sallia.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM_suhdanekatsaus_joulukuu_2013
- 2 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4_2013
- 3 Kuntaliiton_kuntataloustiedote_4_2013
- 4 Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta_29112013
- 5 Kuutoskaupunkien kuntien tehtäviä ja velvoitteita arvioivan työryhmän raportti 14112013
- 6 Valtio velkaannuttaa kunnat_Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2012
- 7 Hyvä vai huono_Halpa vai kallis_Suurten kaupunkien palvelukustannukset 2012
- 8 Kuntien kujanjuoksu_Suurten kaupunkien talousarviot 2014
- 9 Työllisyystilastoja Helsingistä ja Helsingin seudulta
- 10 Helsingin seudun suunnat 4_2013

Tiedoksi; Muutoksenhakuohje; Muutoksenhakukielto, valmistelu

Lauta- ja johtokunnat sekä virastot ja liikelaitokset

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.01.2014 § 85

HEL 2014-000707 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi

1 käydä asiasta lähetekeskustelun,

2 merkitä keskustelun tiedoksi ja

3 todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.02.2014

Kj/11

Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi